

Bogár László: A lengyel botrány tanulsága

2014 július 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

A második világháborút követő évek során Bibó István két, máig ható tanulságokat tartalmazó dolgozatot is írt. Mindkettőnek igen beszédes címe van, az egyiké Eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar történelem, a másiké pedig A kelet-európai kisállamok nyomorúsága.

A Lengyelországban most kibontakozó és a rendszerváltás óta messze legsúlyosabb belpolitikai válság értelmezéséhez fölülte hasznos volna újraolvasni ezeket a dolgozatokat. Bár a lengyelországi elit az elmúlt évtized során igen intenzíven próbálta felépíteni a kelet-európai „nagyállam” illúzióját, most már világossá vált, hogy e törekvésük teljes kudarccal zárul. S a visegrádi együttműködés elmúlt huszonnégy évét sem tekinthetjük sikertörténetnek.

Ennek alapvető oka éppen az, amit Bibó István igen részletesen elemez dolgozatában, hogy tudniillik még mindig olyan történelmi tévképzetek és/vagy önámító hazugságok mozgatják a térség politikai törekvéseit, amelyeknek gyökereit máig sem sikerült feltárni, sőt egyelőre mindent meg is teszünk annak érdekében, hogy ez a jövőben se sikerüljön. A mostani, komoly globális hatalmi összefüggésekkel is bíró lengyel belpolitikai válság ugyan alkalmas lehetne arra, hogy e történelmi hazugságkonstrukcióval való szembenézés elkezdődjön, de ehelyett minden érintett igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy ez semmiképpen ne következzen be. A kelet-európai kisállamok nyomorúságáról szóló tanulmányában Bibó az alábbiakat írja: „Külön érdemes foglalkoznunk a három kelet-európai történelmi ország, Lengyelország, Magyarország és Csehország katasztrófájával. Egyrészt azért, mert ezeknek az összeomlása sokkal döntőbb szerepet játszik az európai államrendszer katasztrófájában, mint amennyire az az első pillanatban látszik. Másrészt azért, mert ezeknek az országoknak a politikai tudatbeli egyensúlytalanságai a többi országokénál még jellegzetesebben mutatják a közép- és kelet-európai bajok okait és mibenlétét. Kelet- és Délkelet-Európa zűrzavarával kapcsolatban félrevezető az, ha annak okai között a Habsburgok monarchiájának összeomlását emeljük ki. Inkább e monarchia létezése volt oka a zűrzavarnak. Összeomlásánál nem érdemes túl sokáig megállanunk, mert a Habsburgok alkalmi, hibrid, belső összetartó erő nélküli államkonglomerátuma szerencsésebb fejlődés mellett sem lehetett volna Közép- és Kelet-Európa stabilizálódásának a tényezője. Ott volt ellenben sokkal mélyebb gyökerekkel az a három történelmi állam, Lengyelország, Magyarország és Csehország, melyeket a Habsburg-monarchia többé-kevésbé eltakart, de annak összeomlása után napvilágra kerültek.”

Ezek a mondatok drámai módon világítanak rá arra a döntő fontosságú tényre, hogy e három történelmi állam elitjeit milyen mérhetetlen felelősség terheli amiatt, hogy a huszadik század során szinte kivétel nélkül minden lehetőséget elszalasztottak arra, hogy hármójuk komplex együttműködési rendszerével képesek legyenek egy

olyan konstrukciót létrehozni, amely megvédhette volna őket a körülöttük létező valóban „nagyállamok” (a mindenkori német és orosz birodalmak) cinikus, gátlástalan expanziójától. Pedig a felismerés egyáltalán nem új: már közel hétszáz évvel ezelőtt evidens módon vezette e három, itt „szonhos” történelmi állam uralkodóit a komplex együttműködés felé. Amikor Károly Róbert 1335 októberében Visegrádra invitálta Luxemburgi János cseh királyt és Nagy Kázmér lengyel uralkodót, ezt éppen ezért tette. Azért, mert mindhárman tudatában voltak annak, hogy egy olyan igen veszélyes „pufferzóna” meghatározó elemei, amely a mindenkori nyugati birodalom, ez leginkább a Német Római és/vagy Habsburg Birodalom volt, illetve a mindenkori keleti birodalom, amely akkoriban részben az orosz, részben a még mindig veszélyt jelentő mongol, de legfőképpen a felemelkedőben lévő s már Bizáncot fenyegető Oszmán Birodalom között fekszik. A három ország történelmi együttműködése tehát már akkor is arra a felismerésre épült, hogy ha ezek a birodalmak egyszerre, netán egymással taktikai egyezséget is kötve támadnak a térségre, egyedül mindnyájan esélytelenek, ám az együttműködés legalább esélyt adhat a sikeres ellenállásra vagy akár az előzetes elrettentésre is.

Aztán különböző történelmi forgatókönyvek alapján ugyan, de végül mindhárman átélhették a teljes alávetést, az állami lét teljes felszámolását, illetve a történelmi területeik brutális megcsonkítását. És közben azt is, hogy a nyugati és keleti birodalom cinikus gátlástalansággal nemcsak hogy összefoghat ellenük, de precízen együttműködik felszámolásukban is, vegyük csak a Molotov–Ribbentrop-paktum példáját. A csehek és lengyelek közben átélhették azt is, hogy Anglia és Franciaország ugyan teátrális gesztusokkal védelmet ígér, de többnyire kizárólag a saját stratégiai érdekeivel törődik.

Innen vizsgálva az elmúlt negyedszázad talán legdrámaibb megnyilatkozása volt a lengyel külügyminiszter mostani, lehallgatott kifakadása. Azt jelzi ugyanis, hogy ha az európai hatalmak aljas hitszegései nyomán a lengyelek Amerikában bíztak, akkor ezt nagyon rosszul tették, és hogy ezt a végzetes tévedést most már a történelmi nevet viselő külügyminiszterük is belátja, igaz, egyelőre csak alkoholos befolyásoltság alatt. A dolog annál is kényesebb, mert a miniszter Anne Applebaum férje, akinél kiválóbb „birodalmi pedigrével” kevesen rendelkeznek a világon. Most már csak arra volna szükség, hogy ezt a felismerést mindkét értelemben vett kijózanodás kövesse, és Visegrád történelmi szelleme újraéledjen.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
